

Klimat- och näringslivsdepartementet
kn.remissvar@regeringskansliet.se
kn.me.remissvar@regeringskansliet.se

Vår referens/dnr:
2026-45

Er referens/dnr:
KN2026/00379

2026-05-20

Remissvar

En kortare instanskedja för mark- och miljöärenden (SOU 2025:122)

Svenskt Näringsliv företräder drygt 60 000 små, medelstora och stora företag. Dessa är organiserade i 49 bransch- och arbetsgivarförbund. Svenskt Näringsliv har beretts tillfälle att yttra sig över rubricerade betänkande (benämns nedan delbetänkande tre) och vill med anledning därav anföra följande.

Svenskt Näringsliv tillstyrker den helt övervägande delen av utredningens förslag utifrån förutsättningen att förslagen i det första delbetänkande huvudsakligen genomförs enligt de förslag som redovisades i det betänkandet.

Yttrandet är utarbetat efter samråd med branschorganisationer och andra intressenter. Svenskt Näringsliv hänvisar i övrigt till yttranden som givits från branschorganisationer som är medlemmar i organisationen.

Svenskt Näringsliv konstaterar inledningsvis att det inte är möjligt att lämna meningsfulla synpunkter på utredningens tredje delbetänkande utan att förutsätta att förslagen i det första delbetänkande, En ny samordnad miljöbedömnings- och tillståndsprövningsprocess (SOU 2024:98), faktiskt genomförs. Samtidigt noterar Svenskt Näringsliv att prop. 2025/26:238 endast avser utredningens förslag att inrätta en

ny miljömyndighet och att denna myndighet endast ska ersätta miljöprövningsdelegationerna – inte mark- och miljödomstolarna.

Svenskt Näringsliv anförde i sitt yttrande över det första delbetänkandet att hela den föreslagna reformen bör genomföras. Svenskt Näringsliv vidhåller att detta är nödvändigt för att det ska vara möjligt att på ett ändamålsenligt sätt genomföra nya och tillkommande EU-rättsakter på miljöområdet. Som tidigare har angetts anser Svenskt Näringsliv att den föreslagna reformen ger förutsättningar för snabbare och mer förutsebara miljöbedömningar och tillståndsprövningar.

I förevarande yttrande utgår Svenskt Näringsliv ifrån att förslagen i delbetänkande ett genomförs i huvudsak enligt de förslag som redovisades i det betänkandet. Med denna utgångspunkt ser Svenskt Näringsliv förslagen i delbetänkande tre som en naturlig följd av delbetänkande ett. Med en annan utgångspunkt skulle förslagen enligt Svenskt Näringslivs uppfattning bli svårgenomförbara och inte särskilt meningsfulla. Utifrån ovan angivna förutsättningar tillstyrker Svenskt Näringsliv den helt övervägande delen av utredningens förslag. Om förutsättningarna ändras förutsätter Svenskt Näringsliv att betänkandet remitteras ännu en gång med angivande av de förutsättningar som då gäller.

Avgifter

Förslaget angående avgift för överklaganden tillstyrks i huvudsak. Förslaget att återbetalning ska ske beroende på utgången i målet förefaller dock mindre lämpligt. I mål enligt miljöbalken, med en officialprövning, är det inte sällan otydligt i vilken utsträckning den som överklagat har fått framgång, t.ex. om ytterligare villkor föreskrivs eller ett belopp delvis jämkas, och det framstår med hänsyn till avgiftens storlek som en onödig administrativ börda för domstolen. Svenskt Näringsliv anser också att avgiften bör anpassas till de nivåer som gäller i Finland, Danmark och Tyskland. Det anges inte i betänkandet varför avgifterna ska vara lägre i Sverige än i andra länder. Svenskt Näringsliv anser att en lägre avgift signalerar att frågan är av mindre betydelse i Sverige än i exempelvis Danmark och Finland, vilket inte är önskvärt.

Preklusion

Utredningen har med hänvisning till EU-domstolens praxis gjort bedömningen att det inte är lämpligt att införa ytterligare preklusionsregler (s. 323). Det är en bedömning Svenskt Näringsliv inte delar. Preklusion är viktigt för sökandens förutsebarhet. Det har förekommit tillståndsprövningar där exempelvis centrala myndigheter har förhållit sig passiva under handläggningen i första instans och trots detta överklagat det beslutade tillståndet. Det är inte en lämplig eller önskvärd ordning.

Det råder redan idag en nära absolut preklusion av överklaganden som inte sker inom överklagandefristen (med återställande av försutten tid som enda remedium). Så länge en överklagandefrist kan godtas, måste det kunna godtas preklusionsfrister med mindre långtgående konsekvenser än avvisning av hela överklagandet. I EU-kommissionens förslag till förordning om att påskynda miljöbedömningar (COM(2025) 984 final) föreslås vidare preklusion som en åtgärd för snabbare tillståndprocesser. Artikel 6 i förslaget har följande lydelse.

I samband med rättsliga förfaranden som rör miljöbedömningar i den mening som avses i denna förordning får medlemsstaterna utesluta åberopande i domstol av argument som inte har åberopats under det administrativa skedet, förutsatt att den behöriga myndigheten gjort den nödvändiga informationen tillgänglig i tid så att dessa argument varit kända eller kunde ha varit kända och granskats under det administrativa skedet av tillståndsgivningen för ett projekt, utan att det påverkar rätten till rättslig prövning.

Kommissionen synes således inte anse att det föreligger något EU-rättsligt hinder mot preklusion. Svenskt Näringsliv delar den bedömningen och anser att en bestämmelse om preklusion bör införas.

Karin Johansson
vice vd Svenskt Näringsliv

Lina Hagström